

Gangsterrap fick mig att göra det

En narrativ analys av debatten om gangsterrap i Aftonbladet

Isak Greby och Michael Johansson

Författad i ämnet Medie- och kommunikationsvetenskap vid institutionen för kommunikation
och medier, Lunds universitet.

MKVA22, HT2021.

Handledare: Fredrik Edin

Abstract

Gangsterrap fick mig att göra det: En narrativ analys av debatten om gangsterrap i Aftonbladet är författad av Isak Greby och Michael Johansson i ämnet medie- och kommunikationsvetenskap, vid institutionen för kommunikation och medier, Lunds universitet. Föremål för denna undersökning är den debatt om gangsterrap som uppstod i media efter mordet på artisten Einár den 21 oktober 2021. Syftet med undersökningen är att undersöka hur frågan om gangsterrap framställs i debatten samt vilken koppling den kan ha till kriminalitet. En narrativ analys av fem artiklar från Aftonbladet utförs med grund i gestaltningsteori och Kenneth Burkes dramatism. Artiklarna valdes ut då de hade gemensamt att frågan sattes in i en bredare samhällskontext. Analysen visar att medan artiklarna är övervägande kritiska mot gangsterrap i sig framställer de kriminalitet med mera som ett samhällsproblem allmänheten på ett eller annat vis har ett ansvar i att råda bot på. Skulden för att det finns kriminalitet läggs mer på vad som brett kan kallas för samhället snarare än de enskilda kriminella. Lösningen på problemet blir alltså en förändring av samhället.

Nyckelord: Gangsterrap, Einár, medienarrativ, gestaltningsteori, dramatism.

1. Inledning	3
2. Syfte och frågeställningar	5
3. Tidigare forskning	5
4. Teori	8
4.1 Gestaltningsteori	8
4.2 Dramatism	9
5. Metod	10
6. Materialanalys	13
6.1 Mikael Damberg (S): “Glorifierar den här gangsterkulturen”	13
6.2 Alex Ceesay: Hiphop är inte en väg ut - det är en väg in i kriminaliteten	16
6.3 Ett råare Sverige föder en råare hiphop	18
6.4 Rapmusik gör inte unga till mördare.	20
6.6 Vem står till skuld och vad är lösningen?	23
6.7 Vem skadas?	26
6.8 Media och gangsterrap	27
7. Slutsatser	28
8. Avslutande diskussion	30
8.1 Framtida forskning	32
9. Litteratur- och källförteckning	33

1. Inledning

Den 21 oktober i år sköts nittonåriga Nils Grönberg – mer känd under sitt artistnamn Einár – ihjäl efter att ha levt med en hotbild mot sig under en längre tid, skjutningen misstänks därutöver vara kopplad till pågående gängkonflikter i Stockholm (Expressen 2021). I kölvattnet av mordet på Einár följde en debatt i media, bland politiker och på sociala medier om hur det utspelade sig denna dag i oktober kunde ske. En del av debatten kom att handla om vilken roll den så kallade gangsterrappen spelar i den svenska gängkulturen och det våld som kommit att bli allt vanligare på senare år (Bolin 2020).

Vi började märka hur fler och fler artiklar behandlade frågan om gangsterrappens roll i kriminell livsstil och den roll musiken möjligtvis spelat i mordet på Einár. En aning förenklat kan man säga att debatten bestod av två motsatta ståndpunkter; där den ena sidan menade att gangsterrappen är en spegling av den verklighet många lever i där kriminalitet och våld är en del av livet. Den andra sidan menade i sin tur att musiken glorifierar kriminalitet och våld. På så vis bidrar den till att folk söker sig till en kriminell livsstil och att musiken alltså bär en viss skuld till varför den här typen av dåd sker (Hill 2020).

Debatten om hur vissa kulturprodukter påverkar samhället är knappast ny och den som letar efter ett första exempel på detta fenomen lär få leta väldigt långt bak i mänsklighetens historia. Vad det handlar om är dock åtminstone till viss del att definiera ett samhällsproblem, dess orsaker och därmed i förlängningen även vilka lösningar som är lämpliga för att göra någonting åt problemet. Det är ur detta perspektiv som debatten om gangsterrappen är särskilt intressant, för det handlar inte bara om musiken i sig utan om att definiera problemet med kriminell livsstil och våld, varför det existerar i Sverige och vem eller vad som bär skulden, samt vad som kan eller bör göras åt det.

Om ett träd faller i skogen men ingen hör det, gör det då något ljud? En passande variation av den gamla filosofiska frågeställningen hade i det här fallet kunnat vara; om någon blir skjuten i förorten men ingen journalist rapporterar, har någon då verkligen dött? När den person som varit på plats för att höra trädet falla ska återberätta hur det lät för någon som inte var där; förklarar den personen i bästa fall ljudet på ett så objektivt sätt som möjligt. Men oavsett hur mycket den personen anstränger sig för att vara objektiv är det genom dess subjektiva upplevelse som mottagaren av berättelsen lär sig om hur det lät.

Under en kort tid var namnet Einár på allas läppar till följd av den stora uppmärksamhet mordet fick i media, sida vid sida med frågor om grov kriminalitet. Medan denna debatt - åtminstone för en kort stund - letade sig in i medvetandet hos en stor del av befolkningen kan man ställa sig frågan om hur många som skulle ha en aning om att Einár blivit mördad om det inte vore för den stora mediala uppmärksamheten dådet fick. Det samma går att säga om situationen i vad som många gånger kallas för utsatta områden; en värld som för de flesta är långt borta och främmande från deras egna. Genom media kan vi ta del av sådant som händer i vårt samhälle som vi kanske aldrig annars skulle vara medvetna om. Media fyller alltså en viktig funktion i att informera allmänheten, men media har med detta även en otroligt stor makt.

Varje gång en artikel skrivs eller ett nyhetsinslag spelas in sker mängder med olika val: Vilken fakta som inkluderas och vilka beskrivande ord används. Åt vilket håll pekar kameran och vad fastnar på film samt vad som händer vid sidan om utanför bild. Om händelsen hamnar på löpsedeln eller blir det en undangömd notis. Dessa val och många fler påverkar hur de som genom media tar del av en verklighet annan än deras egen uppfattar den verkligheten. Med andra ord har media - avsiktligt eller ej - en otrolig makt att forma vår uppfattning av världen omkring oss och därmed vår inställning till det som sker i den. Om den enda erfarenheten man har av någonting är ett återberättande, en framställning av den saken från en annan person, vilka möjligheter har man då att bilda sig en egen uppfattning?

Det som ska undersökas i denna uppsats är alltså just hur någonting framställs i media. Mer specifikt är det som ska undersökas frågan om gangsterrap och dess relation till kriminalitet och våld i den debatt som uppstod efter mordet på Einár, med fokus på artiklar publicerade i Aftonbladet. Enligt Weibull och Wadbring (2020: 42) hör Aftonbladet till den så kallade tabloidpressen, ofta benämnd som kvällspress i Sverige. Vidare menar de att utmärkande för tabloidpressen bland annat är ett relativt omfattande opinionsmaterial med kultursidor, kolumnister och politiska kommentarer vid sidan om ett mer lättsamt innehåll.

I denna uppsats kommer vi bland annat undersöka vilken inverkan de olika sätten att framställa frågan på kan ha för vår uppfattningen av problemet, dess orsaker och potentiella lösningar, samt hur dessa perspektiv skiljer sig åt. I den följande undersökningen kommer en narrativ analys av utvalda artiklar från Aftonbladet att utföras för att förhoppningsvis kunna ge svar på de ovan nämnda frågorna. Därutöver är det vår förhoppning att kunna belysa hur vår uppfattning av olika frågor - med debatten om gangsterrap som exempel - kan påverkas av hur de framställs.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka de sätt som frågan om gangsterrap framställs i den debatt som uppstod efter mordet på Einár. De frågeställningar som undersökningen ämnar besvara är som följer: Hur framställs frågan om gangsterrap och dess förhållande till kriminalitet i diskussionen? Vad skiljer de olika perspektiven åt och vad har de eventuellt gemensamt? På vilket sätt skildrar de olika artiklarna problemet, dess orsaker och eventuella lösningar?

3. Tidigare forskning

Diskussionen om reglering av subkulturer har pågått under en längre tid. Stanley Cohen undersöker i sin bok *Folk Devils and Moral Panics* (2002) den uppståndelse som skapades kring mods- och rocker-subkulturerna i England under 60-talet. Han undersöker vilken roll massmedia spelar i skapandet av den moralpanik som uppstod i England som reaktion mot dessa subkulturer, samt hur den kan jämföras med tidigare exempel av moralpanik. Studien beskriver hur media formade sitt narrativ utifrån samhällets uppfattningar, samt hur media presenterade alternativ fakta angående fenomenet för att reproducera den dominanta diskursen om subkulturer. Diskussionen kring gangsterrap och kriminalitet har skapat en liknande moralpanik bland medier och politiker, vilket gör den intressant för vår studie. Debatten om gangsterrap är ett intressant exempel på hur massmedia porträtterar ett kontroversiellt, samt vilka effekter det möjligtvis kan ha på den allmänna opinionen. Bland annat därför att det är någonting som utspelat sig ganska nyligen, men även då det var en debatt som fick mycket utrymme i media under en tid. Därutöver är det även ytterligare ett historiskt exempel av massmedia, moralpanik och allmän opinion som vi kan koppla till vår studie om gangsterrap och media.

Enligt Cohen spelar massmedia en central roll i att definiera samhällsproblem och forma hur de uppfattas, samt att media under en lång tid har fungerat som en slags moralpolis. Oavsett om det är medvetet eller ej menar Cohen att det räcker med att rapportera viss fakta för att skapa oro, ångest, indignation eller panik. Därutöver skriver Cohen att när den här typen av känslor uppstår och en uppfattning att vissa värderingar måste försvaras

bildas förutsättningarna för att skapa nya regler och definitioner av samhällsproblem (Cohen 2002: 9-10).

Om hur samhället reagerar på någon typ av plötslig händelse skriver Cohen att när den initiala chocken har lagt sig följer en strävan efter att försöka förstå det som hänt. Detta gäller särskilt i de fall då strukturer i samhället på något sätt rubbas eller ett hot mot värderingar uppfattas. Folk börjar tala mindre om själva händelsen i sig och fokuserar istället mer på dess implikationer. Exempel på detta fenomen som ges är bland annat skjutningen av tre poliser i London 1966 samt mordet på John F. Kennedy. I fallet med de skjutna poliserna gick exempelvis diskussionen från de som var direkt inblandade till att handla mer om dödsstraff, att beväpna poliser och naturen av våld i samhället. Vad det gäller mordet Kennedy-mordet skriver Cohen att medias reaktion på det gick från vad som till en början var ren rapportering till tolkning av det som skett. Cohen menar att folk ville ha en förklaring varför mordet hände och att en positiv mening skulle ges till situationen, samt en försäkran att landet skulle klara sig genom krisen. Vidare skriver Cohen att detta var någonting media kunde leverera genom att minska den tvetydighet som skapats av kulturella spänningar och osäkerhet (Cohen 2002: 47-49).

Angående medias roll i att skapa moralpanik och samhällets reaktioner skriver Cohen att dessa kan förvärra ett problem snarare än att bidra till dess lösning. Information om avvikande beteende presenteras oftast på ett högst stereotypiskt sätt istället för att vara mer nyanserat. När en typ av avvikande beteende bedöms vara värt uppmärksamhet och straffåtgärder skapar det ytterligare segregering av den grupp som pekats ut och alienerar dem från samhället. De som själva tillhör gruppen uppfattar då även sig själva som mer avvikande och håller sig därför till andra i samma situation; vilket leder till ännu mer avvikande beteende. I sin tur leder detta till fler straffåtgärder och en ond cirkel får sin början (Cohen 2002: 11-12).

Om det mediala narrativet har en inverkan på människor eller inte har diskuterats utifrån olika infallsvinklar. Oron kring frågan är dessutom ständigt närvarande där flertalet undersökningar genomförts av forskare inom kommunikation och humaniora. Rachel L. Shaw, Claire Whitehead och David C. Giles (2010) utforskar kändisars roll i ungas attityd till droger. Forskningen utgår från en oro att negativa förebilder påverkar unga människors benägenhet att själva ta riskfyllda val och i förlängningen även delta i kriminell verksamhet. Med andra ord utforskar förskönandet av samhällsproblem i media (Shaw, Whitehead & Giles 2010: 575). Den utforskar även förhållandet mellan musik och mottagandet av den; det

vill säga vilken inverkan musik kan ha på en människas uppfattning av ett visst ämne som exempelvis drogkonsumtion eller gängkriminalitet (Shaw, Whitehead & Giles: 577). Studien sammanfattar tvetydigt att den bild som mottagarna får av en viss förebild är beroende av framställningen i media, samtidigt som den till viss del avfärdar korrelationen mellan en individs förebilder och dess eget beteende. Personerna i studien förkastar det tidigare dominanta narrativet att dåliga förebilder kan påverka unga människors vardagliga val och vanor, och tog istället avstånd från negativa förebilder. Detta avståndstagande var också i linje med hur media porträtterat personen (Shaw, Whitehead & Giles 2010: 586-587).

Serouj Aprahamian ger oss ett mer historiskt perspektiv på diskussionen. I studien utforskar han tidsperioden då hiphopen fick sitt första genomslag i Bronx på mitten av 1970-talet där han framförallt bemöter och utmanar narrativet att hip-hop skapades ur gängkriminalitet (Aprahamian 2019: 299). Enligt Aprahamian finns det ett dominant narrativ i media att hip-hop var en kanal för kriminella att uttrycka sina våldsamma tankar på ett artistiskt sätt. Han utför bland annat intervjuer med olika pionjärer inom genren, men även djupdykningar i böcker som utforskar denna tidsperiod. Studien visar på att det inte finns något bevis på att hip-hop skulle härstamma från gängen. Den visar även att dagens artister, genom att exempelvis bära gängrelaterade kläder, reproducerar myten om hiphop som en genre skapad ur kriminalitet och gäng. Studien ger oss dels ytterligare förståelse kring genrens relation med media, men också en insikt i hur länge denna debatt mellan gängkultur, gangsterrap och påverkan på samhället har pågått.

I sin artikel *Constructing Racial Rhetoric: Media Depictions of Harm in Heavy Metal and Rap Music* (1993) skriver Amy Binder om hur media använder sig av olika typer av gestaltning i sin beskrivning av samhällsfrågor. Detta görs bland annat genom en analys av debatten mellan åren 1990 till 1995 om de potentiella faror som metal- och rapmusik utgör för barn och samhället (Binder 1993: 753). Binder menar att i den diskussion som fördes på 90-talet kunde media fungera som ett verktyg för att sprida en ideologisk syn på saken.

Medan debatten om både metal och rap handlade om den skada som texterna innehållande sexuella och våldsamma teman kunde orsaka - samt att någonting borde göras åt den typen av innehåll - fanns det även vissa skillnader mellan de två. Först och främst handlade det om vem det var som skadades av musiken; nämligen individen eller samhället. Vidare menar Binder att det främst var två faktorer som påverkade hur frågan framställdes i media; den ena det generellt mer kontroversiella innehållet i rapmusiken, samt att det i en

bredare kulturell kontext handlade som vad som kunde anses som musik för vita respektive svarta. Därutöver skriver Binder att den förändring av debatten som skedde reflekterade opinionsbildarnas egna uppfattningar av de grupper som representerade de två olika genrerna. (Binder 1993: 753-754).

Om gestaltning och mediediskurs skriver Binder att gestaltning är en sorts *schemata* för tolkning genom vilken individen kan lokalisera, uppfatta, identifiera och definiera olika händelser de upplevt antingen direkt eller indirekt. På så sätt kan gestaltning hjälpa mottagaren att förstå olika saker som händer i samhället genom att organisera dessa händelser i igenkännbara mönster. Detta hjälper i sin tur individen att förstå vilka åtgärder som kan eller bör tas. Gestaltningen av en fråga genom att använda en repertoar av olika argument skapar en sorts dominant tolkning av texten, vilket i sin tur reducerar läsarens förmåga att tolka den på ett annat sätt. Vidare skriver Binder att undersökningar av den här typen därför bör ha i åtanke mer än bara effekten av en viss sorts gestaltning. Man bör även reflektera över varför media väljer en viss sorts gestaltning från första början, samt varför vissa sorters gestaltning är effektiva. Binder fortsätter med att en viss sorts gestaltning har mycket större chans att vara framgångsrik om den överensstämmer med de uppfattningar som redan finns hos mottagaren, antingen medvetet eller undermedvetet (Binder 1993: 754-755).

4. Teori

4.1 Gestaltningsteori

Det engelska ordet *framing* kan översättas till svenska som gestaltning (Strömbäck 2009: 119). I undersökningar av hur media framställer saker och ting är gestaltningsteori en vanlig teori att använda sig av. Gestaltning innebär att endast vissa aspekter av en föreställd verklighet visas upp i en kommunikativ text; genom att framhäva vissa aspekter av någonting samtidigt som man döljer eller gör andra aspekter mindre synliga (Entman 1993: 52). Det har visat sig att vissa - ofta politiska - ståndpunkter får en mer framträdande roll i medias narrativ kring en händelse än den utanför den specifika gestaltningen. Med hjälp av gestaltning kan alltså media skapa vad som anses vara allmän konsensus kring ett visst samhällsproblem. Enligt Entman menar vissa forskare att människor generellt inte är särskilt välinformerade angående de flesta sociala eller politiska händelserna i samhället, därmed kan gestaltning

påverka på hur människor uppfattar ett samhällsproblem eller politiskt beslut (1993: 56). Detta gör gestaltningsteori till ett särskilt intressant verktyg för analys i denna uppsats. I vår analys av hur gangsterrap framställs i mediedebatten är gestaltningsteori en relevant teori som fungerar väl för att uppnå uppsatsen syfte. Vi kommer att undersöka ett antal artiklar med olika syn på frågeställningen som kan ge oss en bredare förståelse kring hur media gestaltar sambandet mellan gängkriminalitet och gangsterrap. Därutöver kommer vi systematiskt gå genom de olika artiklarna för dels för att finna vilket dominerande narrativ skribenten utgår från, men också hur problemet gestaltas. I vår analys av gestaltningen av debatten i media om gangsterrap och dess potentiella kopplingar till kriminalitet är det också centralt att ha ett öppet förhållande till vilka perspektiv vi kan applicera på texterna. Exempelvis kan ett skiftande perspektiv ge oss nya infallsvinklar till vilken innebörd texten besitter (Ehn & Löfgren 2012: 11). Finns det politiska motiv bakom texten? Är den publicerande tidningen oberoende eller främjar den en viss politiskt parti eller ideologi? Detta är frågeställningar som vi måste ta i beaktning när materialet undersöks för att i förlängningen bättre förstå kontexten och därmed gestaltningen.

4.2 Dramatism

Att Kenneth Burkes dramatism är en intressant metod att använda i narrativa analyser är inte på grund av att den ger en glasklara svar på de mest uppenbara frågorna. Snarare är det en metod som lämpar sig för att finna vad som kan tänkas stå mellan raderna och hitta det som kanske inte är helt uppenbart vid första anblick. Som metod kan Burkes dramatism användas för att besvara frågor om hur någon förklarar sina handlingar för sig själv eller andra, på vilket sätt kulturella och sociala strukturer påverkar vad dessa förklaringar må vara, samt vilken effekt olika konnotationer i de förklarande termerna må ha på själva förklaringen och därmed handlingen i sig (Overington 1977: 133).

Centralt för dramatismen är begreppet motiv, vilket väldigt förenklat kan beskrivas som de förklaringar folk ger för sina handlingar, eller en sorts rationalisering, yttranden som syftar till att förklara, rättfärdiga, karaktärisera och tolka händelser. För att kunna säga någonting om möjliga motiv presenterar Burke pentaden bestående av termerna; *act*, *scene*, *agent*, *agency* och *purpose*, vilka hädanefter kommer översättas till respektive; handling, plats, agent, medel och syfte. Varje uttalande om motiv kräver någon form av beskrivning av

vad som har skett; handling, var det skedde; plats, vem som utförde handlingen; agent, med hjälp av vad den utförde handlingen; medel, samt vilket syftet var (Burke 1945: XV). Det är genom att jämföra förhållandet mellan de fem olika termerna – deras *ratio* som Burke kallar det – och vilka av termerna det är som dominerar i en text man kan dra vidare slutsatser om motiv. Exempelvis i ett uttalande där plats och agent är det dominerande paret kan handlingen förklaras som ett resultat av korrelationen mellan plats och agent (Burke 1945: 15-20).

Det finns en hel del utrymme för tolkning av vad i en utsaga som utgör en scen, agent eller någon av de andra termerna. Exempel som Burke ger är bland annat att maskiner kan ses som medel i den mening att de är någonting man använder för att utföra en handling. Men en stor samling av maskiner kan även utgöra en industriell scen. Ett annat exempel som ges är krig vilket även det kan ses som ett medel för att uppnå ett syfte, som en kollektiv handling, eller som en scen för den individ som deltar i kriget. Ytterligare ett exempel är val, där röstandet kan ses som en handling och väljaren som en agent. För politikern kan de å andra sidan båda ses som medel (Burke 1945: XX).

Vidare menar Burke att de förklarande termerna som dominerar i en utsaga kan säga någonting om den ideologiska övertygelse som ligger till grund för utsagan. En utsaga där platsen är den dominanta termen präglas av materialism. Där agent är den dominerande termen präglas utsagan av en idealism. Då medel dominerar är det präglad av pragmatism. Syfte innebär att utsagan präglas av mysticism, alltså ett överordnat syfte som är drivande. Medan handling grundar sig i realism (Burke 1945: 128).

5. Metod

Som tidigare nämnt är syftet med denna uppsats är att undersöka de olika sätt som frågan om gangsterrap framställs i den debatt som uppstod efter mordet på Einár. För att uppnå syftet med uppsatsen kommer en kvalitativ innehållsanalys av det utvalda materialet utföras; med utgångspunkt i begreppet gestaltningsteori samt Kenneth Burkes dramatism. Valet av gestaltningsteori och dramatismen kan motiveras med att de båda - förenklat uttryckt - bland annat handlar om hur saker framställs och vilken inverkan det kan ha på mottagaren av ett budskap, alltså de frågor forskningsarbetet är tänkt att besvara. Meningen är inte att komma fram till någon otvetydig sanning, utan att utforska vilka potentiella svar som går att finna på de tidigare nämnda frågorna.

Fördelen med gestaltningsteori och dramatismen är det stora utrymme för olika tolkningar av materialet som är möjligt, vilket innebär att man kan säga betydligt mer om det än vad som kanske är uppenbart vid första anblick. Detta kan visserligen även anses vara en nackdel. Som med allt tolkningsarbete spelar ens egna uppfattningar, erfarenheter och idéer med mera en roll i vilka slutsatser man drar, oavsett hur mycket man anstränger sig för att vara objektiv. Medan det är vår ambition att utföra arbetet på ett så objektivt sätt som möjligt; kommer det ofrånkomligen till någon grad vara färgat av hur vi ser på materialet och uppfattar det. Det bör poängteras att någon annan hade kunnat analysera materialet med samma teorier samt metod och komma fram till helt andra slutsatser än vad som framkommer i denna uppsats. Medan de slutsatser vi kommer fram till inte kan anses vara någon absolut sanning, kan de emellertid fungera som en utgångspunkt för framtida forskning.

Ett alternativt sätt att analysera materialet vore genom en kvantitativ undersökning. Fördelen med den typen av undersökning vore bland annat möjligheten att analysera en betydligt större mängd material. Med ett större urval av material hade man kunnat säga någonting mer generellt om hur frågan har behandlats i media som helhet, snarare än hur det sett ut i Aftonbladet. Nackdelen med den här typen av analys är det blir svårt att gå in på djupet i de olika artiklarna och att man därför kan missa viktiga egenskaper i dem.

Vilka erfarenheter och uppfattningar av den fråga som undersöks har författarna av denna undersökning? Medan ingen av oss är särskilt bekanta med just Einárs musik har vi båda lyssnat på annan musik i genren; främst engelskspråkig. Vi skiljer oss åt något när det kommer till huruvida kulturprodukter kan ha en negativ inverkan på individer och samhälle. Den ena skribenten är av uppfattningen att varken gangsterrap eller andra kulturprodukter påverkar individer negativt till den grad att de exempelvis skulle bli kriminella för att det är ett tema i den musik de lyssnar på. Medan den andra skribenten inte anser att gangsterrap skulle värre än någon annan kulturprodukt som exempel film eller dylikt; är den av uppfattningen att de kan ha en negativ inverkan på de individer som konsumerar produkterna. Båda två är dock övertygade om att det inte går att förklara kriminellt beteende med vilken typ av musik en person lyssnar på.

Att vi båda är ganska välbekanta med musikgenren och att ingen av oss har någon särskilt negativ uppfattning av musiken i sig kan möjligtvis påverka hur vi utvärderar de artiklar som uttrycker sig negativt mot den. Vad som däremot talar för undersökningens kvalitet är att vi har olika uppfattning av frågan i ett större perspektiv; alltså huruvida kulturprodukter i helhet påverkar individ och samhälle eller ej.

I vårt urval utgår vi som tidigare nämnt utifrån artiklar från Aftonbladet.se. Genom vår urvalsprocess ville vi få fram ett urval av artiklar som behandlade det ämne vi undersöker. Vi har valt att utgå från fem artiklar som hade gemensamt att de alla behandlade frågan om gangsterrap i ett bredare samhällsperspektiv. Vi valde att undersöka subjektiva texter snarare än renodlade nyhetsartiklar för att kunna sätta dem emot varandra och analysera dess innehåll. Anledningen till varför vi begränsade oss till endast Aftonbladet och inte analyserade fler av de stora tidningarna var att vi i urvalsprocessen märkte att Aftonbladet var den tidning som skrivit mest om frågan. Genom att avgränsa oss till en tidning kunde vi också analysera sättet som Sveriges största kvällstidning gestaltar och diskuterar gangsterrap och dess påföljder.

Materialet samlades in genom att vi besökte Aftonbladets hemsida och gick genom artiklarna genom att utgå från funktionen där det visar alla artiklar angående ett ämne. De artiklar vi hittade gjordes under huvudrubrikerna: Einár, gangsterrap, och hiphop. Det material som kommer undersökas är som följer: *Mikael Damberg (S): "Glorifierar den här gangsterkulturen"* (Comar Alm 2021), en intervju med inrikesminister Mikael Damberg där han påpekar problemen med den subkultur som glorifierar gangsterkulturen. *Alex Ceesay: Hiphop är inte en väg ut - det är en väg in i kriminaliteten* (Aprea Malmqvist 2021), en lång intervju med rapartisten Alex Ceesay som diskuterar farorna med gangsterrap samt mordet på Einár. *Ett råare Sverige föder en råare hiphop* (Al Naher 2021), en kulturartikel skriven av Somar Al Naher. Skribenten utgår ifrån ett historiskt perspektiv angående diskussionen mellan subkulturer och negativ uppmärksamhet i media. *Rapmusik gör inte unga till mördare* (Sima 2021), skriven på Aftonbladets ledarsida av Jonna Sima. Skribenten argumenterar mot att musiken gör unga människor till mördare. *Ni som hyllar och prisar gangsterrappare har blod på era händer* (Marmgren 2021), en debattartikel skriven av en polis i Järva. Marmgrens artikel utgår ifrån ståndpunkten att gangsterrap är farligt för samhället.

I den analys av materialet som följer härnäst kommer vi inledningsvis att analysera artiklarna var för sig med utgångspunkt i gestaltningsteori och dramatismen. Anledningen till detta val av förfarande är att först och främst komma fram till vad var och en av artiklarna förmedlar för att kunna se vilka egenskaper de har, samt vad de eventuellt har gemensamt eller ej. Därefter kommer vi använda oss av dessa fynd och jämföra dem med den tidigare forskning som gjorts om ämnet. Då kommer vi se på vilka sätt våra fynd stämmer överens med vad som tidigare sagts, samt eventuellt vilka nya kunskaper vi kan tillföra till ämnet genom vår analys

av debatten i fråga. Avslutningsvis kommer vi göra en sammanfattning av det som framkommit i analysen av materialet och belysa de viktigaste fynden.

6. Materialanalys

6.1 Mikael Damberg (S): “Glorifierar den här gangsterkulturen”

Artikeln är publicerad den 25 oktober 2021 av Sebastian Comar Alm under Aftonbladets nyhetssida. Artikeln beskriver en intervju med inrikesministern Mikael Damberg, som i samband med mordet på Einár går hårt mot gangsterrapen och dess kultur. Artikeln inleds med att han beklagar att mordet skett och att Damberg poängterar: “Men det här är en person som levt i en väldigt farlig miljö under lång tid och han har skildrat det själv”(Comar Alm 2021) . Det fortsätter med att Mikael Damberg lämnar ämnet angående mordet och istället pekar på större problem i samhället. I intervjun upprepar han omgående att gangsterrapen är farlig för unga människor, med argumentet att musiken glorifierar kriminalitet. Artikeln avslutas med att poängtera att polisen dels förklarar hur arbetet kring gripandet av en mördare ska gå till, samt att de arbetar hårt för att gripa gärningsmannen (Comar Alm 2021).

Även om artikeln utgår ifrån mordet på Einár domineras texten av kritik mot gangsterrap och dess budskap, vilket visar hur händelsen gestaltas. Genom att konstant påminna läsaren att gangsterrap är skadligt för lyssnaren framkommer det narrativ som journalisten framhäver. Att Sveriges inrikesminister bidrar till debatten driver säkerligen sakfrågan framåt i dagordningen och skapar möjligtvis en större diskussion än om slumpmässiga intervjuer utförts. Eftersom artikeln behandlar frågor många inte har personlig erfarenhet av, kan artikeln både skapa och reproducera det narrativ som både journalisten och Mikael Damberg utgår från, nämligen att gangsterrap kan vara något skadligt för samhället (Entman 1996: 56). Här kan man även se hur ett samhällsproblem definieras och att och som Cohen säger media fungerar som en slags moralpolis (Cohen 2002: 9-10).

Den person artikeln i huvudsak handlar om är Mikael Damberg som alltså får anses vara agenten i utsagan. Handlingen som utförs av Damberg är till viss del att uttrycka sin chock över det som hände Einár. Damberg utvecklar vidare med att rikta kritik mot den subkultur som han menar glorifierar gangsterkultur: “Det som är farligt tycker jag, det är att det finns

en subkultur bland unga människor där man glorifierar den här gangsterkulturen.” (Comar Alm 2021). Shaw, Whitehead och Giles (2010: 586-587) ställer sig dock frågande till om det faktiskt är så att ungdomar tar efter vad som kallas för negativa förebilder, de menar snarare att det är tvärt om. Den scen detta sker på är en intervju i Sveriges Radio P1. Det medel Damberg använder sig av kan dels tolkas som masskommunikation i sig, men möjligtvis även hans auktoritet i egenskap av inrikesminister. Damberg uttrycker enligt artikeln en vilja att den politiska diskussionen ska handla mer om hur man hindrar unga människor från att rekryteras till kriminella nätverk, vilket får anses vara syftet.

Vilka av de fem termerna är det då som är dominerande i den här utsagan? Vid första anblick förefaller det vara syftet, för vilken anledning skulle Damberg ha att utföra själva handlingen om det inte vore för att han ville att den politiska diskussionen skulle ändras. Även om det var scenen; en intervju i radio som påkallade ett uttalande, hade det varit möjligt för Damberg att säga någonting helt annat.

Det är dock möjligt att tolka innehållet i artikeln på ett annat sätt. Det som egentligen föranledde Dambergs uttalande var i grund och botten mordet på Einár, hade det inte skett förefaller det troligt att han inte skulle uttala sig om musikens roll i gangsterkultur. Medan mordet i sig kan tolkas som en handling, kan det även tolkas som en del av den scen gangsterkulturen och kriminell livsstil i sig utgör i samhället. Hade det inte varit för att scenen i sig existerar i samhället hade kanske Einár aldrig blivit skjuten, då hade inte heller Damberg haft någon anledning att uttala sig som han gjorde. Den här tolkningen av scenen kan även ses som vad som skapar ett syfte; nämligen viljan att förändra scenen och skapa ett samhälle där den här typen av mord inte sker. Med det här i åtanke kan man därutöver tolka kritiken mot musiken som ett medel Damberg använder för att få ut sitt budskap, handlingen att kritisera själva scenen. I den här tolkningen av de fem termerna är det utan tvekan scenen som är dominerande eftersom det är den som skapar syftet, vilket i sin tur leder till handlingen där kritiken mot musiken kan ses som endast ett medel som används för att få ut budskapet.

Medan Comar Alms artikel i huvudsak fokuserar på Dambergs uttalanden går det att urskilja ett annat narrativ; det om Einárs död, vilket även det kan tolkas på olika sätt. Agenten i den här utsagan kan anses vara den hittills okända person som mördade Einár. Handlingen i detta fall är mordet, vilket beskrivs som: “En ren avrättning.” (Comar Alm 2021). Damberg menar som tidigare nämnt att Einár levde i en farlig miljö under lång tid. Medan det inte uttrycks explicit förefaller det rimligt att anta att den farliga miljö som åsyftas är vad som skulle kunna kallas för en kriminell miljö, vilket kan ses som den scen där dådet skedde. Det

medel med vilket handlingen utfördes kan dels ses som mordvapnet, men skulle även kunna tolkas som mördarens kallsinnighet då dådet beskrivs som en avrättning. Något explicit syfte framgår inte i artikeln och skulle kunna vara så enkelt som att gärningsmannen ville döda Einár. Det nämns dock att polisen tittar på kopplingar till tidigare ärenden, medan detta inte utvecklas skulle syftet kunna ha att göra med någonting som inte framgår i artikeln.

Dominerande i den här tolkningen är scenen; den farliga miljö som Damberg menar att Einár levte i. Det går att tolka det som att om Einár inte hade befunnit sig i denna miljö hade han förmodligen inte blivit mördad. Därefter är det själva handlingen; alltså mordet och dess brutalitet, som är i fokus i denna utsaga.

Ett annat sätt att tolka denna utsaga är med polisen som agent. Handlingen som polisen utför är den pågående utredningen och jakten på gärningsmannen. Den scen där detta tar plats kan antingen tolkas som själva mordet eller den kriminella miljön i sin helhet. Möjligtvis skulle man kunna se scenen som det narrativ som skapas i media och av politiker. Vilket medel poliserna använder sig av får anses vara deras utbildning och erfarenhet, samt de resurser som finns tillgängliga för dem i sitt arbete. Syftet med detta är ganska självklart att ta reda på vem gärningsmannen var och så att säga skipa rättvisa. Den dominerande termen i denna utsaga får anses vara scenen, där det är mordet på Einár som är själva orsaken till att polisen tvingas till handling. Därefter kan man tolka syftet som särskilt viktigt eftersom själva syftet med polisen som organisation till stor del är att utreda brott.

I den här utsagan kan man dessutom se spår av Cohen menar att media kan förse mottagaren av deras budskap med en slags försäkran att landet - eller kanske samhället i den här frågan - ska ta sig genom krisen (Cohen 2002: 47-49). Det poängteras i artikeln att ingen har gripits för mordet på Einár. Polisens arbete beskrivs emellertid på ett sätt som kan ge läsaren förtroende för dem och en uppfattning att brottet kommer lösas. Dels säger polisen som tidigare nämnt att de tittar på kopplingar till tidigare ärenden. Därutöver konstaterar de att: "Utredningen fortsätter med full kraft. Vi har knackat dörr och håller på att sammanställa de uppgifterna, vi har även filmmaterial att gå igenom. Vi kommer fortsatt att finnas ute och vill ha in tips." (Comar Alm 2021).

6.2 Alex Ceesay: Hiphop är inte en väg ut - det är en väg in i kriminaliteten

Denna artikel är publicerad den 24 oktober av Matilda Aprea Malmqvist på Aftonbladets nöjessida. Den utgår ifrån en intervju med rapartisten Alex Ceesay som diskuterar mordet på Einár och hur gangsterrap är en väg in i kriminalitet, snarare än en väg ut. Redan i ingressen sätts tonen för hur resten av artikeln kommer kommer se ut. Första meningen lyder:

“Rapartisten Alexander Ceesay vill efter mordet på Einár tala öppet om hur starkt förknippat kriminalitet och svensk rap är”. Här skickas ett meddelande till läsaren att det inte är mordet på Einár som är i fokus, utan att musiken är vägen till kriminaliteten. Serouj Aprahamian menar att den här typen av narrativ är vanligt i media, men menar att det inte finns några bevis för att det skulle vara så (Aprahamian 2019: 299). Artikeln inleds att kortfattat beklaga Einárs död, för att sedan direkt återgå till diskussionen angående musikens påverkan. Han skildrar sina egna erfarenheter om gangsterrap och förklarar därefter att han själv gled in i kriminaliteten på grund av musiken. Samtidigt hävdar han att unga personer med identitetskris lätt kan påverkas av musiken för att sedan anamma det som musiken skildrar (Aprea Malmqvist 2021).

Det narrativ som framhävs i artikeln är att åsikterna som läggs fram endast är Alex Ceesays egna. Dock ställer intervjuaren frågan: “Vad tycker du om att så många unga inspireras av den musiken?” Detta tyder på att artikelns definitiva gestaltning är att musiken faktiskt påverkar unga människor att begå brott. Einár beskrivs i artikeln som en oskyldig och generellt bra kille, men hans musik gestaltas snarare som det motsatta. Trots att det riktas klar kritik i artikeln gentemot den musikgenre som Einár verkade inom, beskrivs Einár som genomsnäll och överlojal i texten.

Malmqvists artikel fokuserar på rapartisten Alexander Ceesay som får anses vara agenten i utsagan. Vad Ceesay till stor del gör i intervjun är vad som skulle kunna beskrivas som att han målar upp en bild av hur kriminalitet och rapmusik hör ihop. Den scen där det hela utspelar sig på kan på det enklaste viset tolkas som den intervju som sker med en journalist från Aftonbladet. Det medel som Ceesay använder sig av för att utföra sin handling; att måla upp en bild av musikens relation till kriminalitet, skulle kunna tolkas som Ceesays egen erfarenhet som artist med ett kriminellt förflutet. Ceesay pratar om att hiphopen förr sågs som en väg ur kriminaliteten, men istället snarare blivit en väg in i det. Vidare menar han att unga bör hitta sin egen identitet istället för att inspireras av gangsterrap. Syftet kan med andra ord

tolkas som att Ceesay vill varna för de konsekvenser som kan finnas om man försöker leva den livsstilen som skildras i musiken.

I den här tolkningen förefaller det som att syftet är det som är dominerande, Ceesay som själv har ett kriminellt förflutet och som artist glorifierat våld i sina låtar anser att musiken kan orsaka skada och vill att unga ska gå en annan väg än han själv gjort. Därutöver förefaller medel vara betydelsefullt, det är just Ceesays personliga erfarenhet och förflutna som gör honom till en person med auktoritet att uttala sig i frågan om musik och kriminalitet. Medlet är det som ger honom möjligheten att utföra sin handling och anledningen till att han är en del av scenen som är Aftonbladet-intervjun. Hade Ceesay inte varit en känd artist hade han troligtvis inte blivit intervjuad.

Även i denna artikel kan själva scenen tolkas på ett annat sätt. Till skillnad från Comar Alms artikel om Mikael Dambergs uttalande som i hög grad utspelar sig på landets gator, kan denna scen tolkas som den musikindustri både Einár och Ceesay var en del av. Ceesay säger att: "Det största man kan vara just nu är en gangster med en mikrofon" (Aprea Malmqvist 2021). Ceesay poängterar hur viktigt det är att inte framstå som oäkta. Vidare menar han att Einár var väldigt mån om att upprätthålla en fasad av att vara äkta. En fasad som till slut blev verklighet och ledde till hans död. Därutöver poängterar Ceesay efterfrågan av musiken och att folk vill höra låtar om vapen, knark och pengar. Artisterna i sin tur vill tjäna pengar och skapar den produkt konsumenterna efterfrågar. Den handling som beskrivs här kan tolkas som en sorts varumärkesskapande av artister, att de måste framstå som äkta för att de ska lyckas i musikindustrin och för att deras produkt ska sälja. Det medel artister som Einár använder för att bygga sina varumärken är att leva upp till den bild de målar upp i sina låttexter där kriminell livsstil spelar en stor roll. Agenten i sig skulle kunna tolkas dels som Einár eller Ceesay, men även alla andra artister som är verksamma i musikindustrin; artister som oavsett genre utövar någon form av varumärkesskapande. Cohen skriver att när en plötslig händelse sker och den initiala chocken lagt sig följer en strävan att försöka förstå det som hänt (Cohen 2002: 47-49). Detta är någonting man kan se ganska tydligt i Comar Alms artikel, där musikbranschens villkor ges som förklaring till händelserna.

Musikindustrin eller scenen i den här tolkningen och de krav som finns för att en artist ska lyckas är definitivt av stor betydelse, men varför är scenen så som den är? Som Ceesay själv uttrycker det finns det en efterfrågan på den typen av musik som handlar om våld och kriminalitet. Scenen skulle med detta i åtanke kunna tolkas som det kapitalistiska samhället som givit upphov till själva musikindustrin och massproduktionen av kulturprodukter.

6.3 Ett råare Sverige föder en råare hiphop

Skreven 28 oktober 2021 av Somar Al Naher på Aftonbladets kultursida. Skribenten utgår från en dokumentärserie där olika rapartister porträtteras i 90-talets Sverige. Hon skriver om hur artisten Ken Ring med större sannolikhet skulle hamnat i en våldsspiral om han slagit genom idag. Texten diskuterar vidare sambandet mellan svensk rap och amerikansk gangsterkultur som mynnar ut i att skribenten motsätter detta samband. Hon drar paralleller till hur skolorna på 90-talet försökte påverka ungdomar att inte röra sig i nazistiska kretsar. Detta menar skribenten gav motsatt effekt: "Vid ett tillfälle var min musiklektör med sin 80-talsfrilla rasande. "De vinner publiken men förlorar grabbarna", sa han och syftade på att inga nazister omvändes av de där välmenande föreläsningarna. De gaddade snarare ihop sig." (Al Naher 2021). Anledningen till varför den svenska musiken under de senare åren blivit mer rå är för att den speglar det samhälle som finns i Sverige. Amy Binder skriver att genom att organisera händelser i igenkännbara mönster kan man hjälpa mottagaren att förstå de saker som händer i samhället (Binder 1993 745-755). Parallellen mellan nazisterna på 90-talet och den rådande diskussionen om kriminalitet i dag kan ses som ett exempel på detta.

Sättet som ämnet gestaltas i artikeln är mycket utifrån ett samhällskritiskt perspektiv. Al Naher riktar kritik både mot de som försöker skapa kopplingen mellan gangsterrap och kriminalitet samt samhället i stort. Al Nahers uppfattning är att det är samhällets fel att hiphopen blivit råare, därmed riktas kritiken mot samhälle och politiker snarare än musiken. I Stanley Cohen menar att folk ständigt vill hitta en anledning till varför ett visst beteende anammas, snarare än att se händelsen som en anomali (Cohen 2002: 48). Skribenten förhåller sig till problematiken på ett liknande sätt. Hon förklarar att hiphopen blivit så rå på grund av att samhället också blivit råare. Likt de som motsätter sig idén om att det finns en koppling har hon hittat sin egna förklaring till problemet. Vi tolkar texten som att hon tycker att det är problematiskt med en så rå musik, men att roten till problemet går att finna i samhället snarare än gangsterrapen.

Till skillnad från de föregående artiklarna som analyserats hittills karakteriseras Al Nahers text av att handla mindre om någon annan enskild persons uttalande. Artikeln handlar istället om skribentens egna tankar i frågan om hiphop och våld, därför kan Al Naher själv anses vara agenten i utsagan. Den handling Al Naher utför kan liknas med hur Alexander Ceesay målade upp en bild av hur kriminalitet och rapmusik hör ihop. Al Naher beskriver det dock

på ett något annorlunda sätt; dels genom att jämföra den aktuella debatten om rapmusik med debatten om vit makt-rörelsen under 90-talet. Därutöver menar hon att musik med våldsamma teman reflekterar det råare samhälle som finns i dag. Scenen skulle kunna vara Aftonbladet där artikeln publiceras, men kan även likt de två föregående artiklarna tolkas som den samhällliga kontext i vilken allt sker. I egenskap av journalist kan Al Nahers yrke ses som det medel hon använder för att få ut sitt eget budskap. När det kommer till syfte förefaller det vara att rikta fokus bort från hiphopen som roten till problemet. Istället menar hon att det snarare är ett symptom på ett samhällsproblem: "Att en del av hiphopen blivit råare beror inte på att man apat efter USA utan på det råare svenska samhället." (Al Naher 2021). Al Naher avslutar sin artikel med att mena att de politiker som pekar ut hiphopen i sig som problemet snarare bidrar till att problemet förvärras. Med det i åtanke förefaller syftet att vara det som är dominerande i artikeln, tillsammans med handlingen att definiera frågan på ett annat sätt.

Artikeln handlar emellertid till stor del om vad hiphop är, var det kommer från och varför den är som den är. Man skulle alltså kunna tolka hiphop som genre som agenten i utsagan istället för Al Naher själv. Även här läggs stor vikt på samhället som den scen som har skapat den typen av hiphop som diskuteras, att ett råare samhälle skapar en råare hiphop. Al Naher menar att även om man inte tycker om det som sägs i texterna så är de sprungna ur svensk verklighet. Att skapa musik som lyfter fram den här verkligheten kan därmed ses som en handling vars syfte är att berätta för omvärlden om hur ens egna liv ser ut, ett liv där våld, kriminalitet och droger hör till vardagen. Musiken i sig kan då ses som det medel artisterna använder i brist på andra möjligheter att nå ut med sin verklighet, som exempelvis genom nyhetsmedia. Scenen; det råare och mer våldsamma Svenska samhället är i den här tolkningen dominerande och roten till det som skapar allt det andra. Denna scen skapar ett behov eller ett syfte av att berätta om sin verklighet. Det medel som används i brist på andra blir då musiken, som i sin tur föder den här typen av hiphop som agent. Återigen kan man här se ett tydligt exempel på hur själva problemet definieras och hur vår uppfattning av frågan kan formas som Cohen menar (2002: 9-10).

6.4 Rapmusik gör inte unga till mördare.

Skriven 27 oktober 2021 av Jonna Sima på Aftonbladets ledarsida. Texten ger sig in i debatten angående gangsterrapens påverkan på människor, där hon ställer sig kritisk till idén. Hon menar att våldet i samhället inte kommer att upphöra bara för att rappare slutar sjunga om våld, droger och vapen. Hon pekar ut samhället som det stora problemet och radar upp diverse argument om varför samhället är alldeles för våldsamt i jämförelse med andra länder. Därutöver framställs rappen som ett kreativt utlopp i en tuff tillvaro: "Nej, alla rappare är långt ifrån fromma som lamm. Men de är också artister, musiken är ett kreativt utlopp i en tuff tillvaro – och de berättar om sin verklighet." (Sima 2021).

Författarens inställning till hiphop är inledningsvis att det inte alls har någon inverkan på samhället överhuvudtaget. Sima argumenterar att de flesta som är under 55 år har växt upp med hiphop. Dock påpekar hon både att det finns vissa problematiska inslag i hiphopen och att det är den mest streamade musikgenren bland unga. Därmed går det att avläsa att skribenten anser att hiphopen är problematisk på vissa sätt. Hon lägger skulden på samhället för att ha den skapat denna problematik eftersom artisterna bara gestaltar sin egna verklighet. Hade samhället sett annorlunda ut hade också musiken gjort det. Enligt Aprahamian är detta förhållningssätt till rapmusik och skildringen av ett våldsamt liv vanligt bland samhällskritiker. Sällan lyfter de vad musiken betyder för vissa människor och alla positiva konnotationer som den medför som gemenskap och symbolisk kreativitet, utan de kopplar det oavkortat till kriminalitet och våld. De som anser sig representera subkulturen för sällan samtal med människor i utsatta områden om hur de mottar meddelandet, vad musiken betyder för dem (Aprahamian 2019: 309).

Texten kan också tolkas på ett sätt där hon tydligt gör avstamp mellan två grupperingar; den normala och den avvikande gruppen. Den normala gruppen utgör människor med högre kulturellt kapital som musikjournalister och politiker, medan den avvikande gruppen är den som diskuteras. Enligt Cohen skapar detta bara en större skillnad mellan de två grupperingarna; genom att omtala en grupp som annorlunda eller avvikande gör att gruppen även ser sig själva som mer avvikande från samhället (Cohen 2002: 11-12).

Likt i Al Nahers artikel kan man i det här fallet se skribenten Jonna Sima som agent i utsagan. Vad Sima utför för sorts handling i artikeln är att kommentera vad andra journalister har yttrat i frågan om och dela med sig av sin synpunkt i frågan. Den scen där detta tar plats

kan tolkas som den diskussion som uppstod – både i politiska sammanhang och kulturjournalistiska med mera - om gangsterrap efter mordet på Einár. Det medel Sima använder sig av för att kunna utföra sin handling sig kan vara artikeln i fråga, eller Aftonbladet som som medium. Syftet med utsagan förefaller finnas i artikelns sista stycke: “Det är fattigdomen och utanförskapet – inte rapmusiken – som fler borde rasa mot.” (Sima 2021). Detta kan ses som en önskan att den typen av energi som finns i diskussionen av gangsterrap även skulle finnas i att motverka de samhällsklyftor som skapar en grogrund för musikens texter. Då en stor del av texten ägnas åt att beskriva och kommentera vad andra journalister har uttryckt i frågan tycks det som att scenen i detta fall är den dominerande termen. Det som pågår i scenen är därutöver vad som driver Sima till handling, vars syfte är att rikta uppmärksamhet åt vad hon uppfattar problemet egentligen handlar om, där hon använder sig av Aftonbladet som medel. Cohen poängterar att medias rapportering av en fråga där avvikande beteende pekas ut kan leda till ytterligare segregering av den grupp som menas avvika (Cohen 2002: 11-12). Simas artikel skulle kunna tolkas som ett försök att motverka den här typen av effekt då hon lägger tyngd på att det är faktorer som fattigdom som skapar problemen.

6.5 Ni som hyllar och prisar gangsterrapparna har blod på era händer

Publicerad den 2 november 2021 av Martin Marmgren på Aftonbladets debattsida.

Debattartikelns utgångspunkt är att gangsterrap har en stor inverkan på ungdomar som växer upp i utanförskap. Det poängteras också att inte all hiphop och rap är dåligt för samhället: “Vi pratar om en musikstil med extremt tydliga kriminella machoideal kring våldsanvändning, vapen och narkotika, ofta med kvinnoförnedrande inslag. Alltså inte om all rap eller hiphop.” (Marmgren 2021). Texten fortsätter att argumentera mot gangsterrap genomgående, med hänvisning till bland annat den tidigare nämnda intervjun med rapartisten Alex Ceesay. Han riktar vidare kritik mot mediechefer och journalister som han menar glorifierar denna musik och inte uttalar sig om vad den egentligen innebär. Marmgren menar att musiken uppmanar till extremt grov kriminalitet som brutalt och hänsynslöst drabbar riktiga människor i främst sämre bemedlade bostadsområden (Marmgren 2021).

Det är tydligt att texten utgår från uppfattningen att gangsterrap är en bidragande orsak till den kriminalitet vi upplever idag. Texten genomsyras av en jargong där klass har en inverkan på mottagandet av musiken. Han nämner att det endast är barn i de utsatta områdena

som påverkas av musiken, inte de i vad han kallar för trygga uppväxtmiljöer. Skribenten skriver bland annat att det gör ont i att se en före detta kriminell rappare ha en betydligt klarare moralisk kompass än SR:s musikchef. Detta tyder på en uppfattning att tillhörandet av en högre samhällsklass automatiskt medför ett bättre omdöme.

Textens huvudsakliga budskap är att det egentligen inte är artisterna som producerar gangsterrap som gjort fel, kritiken riktas istället mot politiker och chefer. Texten framställer frågan som att det är skamligt att människor i högre uppsatta personer kan låta detta fortgå. Intrycket ges att personer med ett högre kulturellt kapital är mer kunniga och måste agera för att rädda människor från utsatta områden genom att exempelvis bannlysa hiphop. Texten är utformad på ett sätt där debattören vill hjälpa människor i de sämre bemedlade bostadsområden genom att förklara för dem vad som för dem in i kriminella verksamheter. Han poängterar att det inte är artisterna som måste förändra sig, utan att det är den tidigare nämnda eliten som måste förändra sitt förhållningssätt gentemot gangsterrap, detta för att på så sätt förändra vad rapparna skildrar i sin musik.

Likt andra exempel av moralpanik tvingas den segregerade gruppen anta identiteter från mäktigare ideologiska grupper i samhället (Cohen 2002: 12). Textens argument liknar den långdragna debatt som ägt rum under en längre tid. I 90-talets USA menade exempelvis poliskåren att gangsterrap uppmanade ungdomar från utsatta områden att skjuta poliser, och bojkottade bland annat skivbolag som producerade musiken (Chang, 2005: 396). På liknande sätt uppmanar inte debattören att artister ska sluta med produceringen av gangsterrap, utan resten av samhället inte skall uppmana till sådan musik.

Marmgrens artikel fokuseras till stor del på vad som benämns som musik- och mediebranschen och hur dessa har hanterat frågan om gangsterrap och dess eventuella inverkan på samhället, denna grupp kan då ses som agent i utsagan. Den handling som agenten utfört enligt Marmgren är att inte ta något ansvar för att innehållet i de låttexter de spelar på radio med mera. Scenen skulle i detta fall kunna beskrivas som det svenska samhället i sin helhet. Det medel som agenten använder sig av i sin handling kan sägas vara masskommunikation i form av bland annat radio. Marmgren nämner att Sveriges Radios musikchef menar att musiken är relevant och bra för publiken. Därutöver menar hon att det enda de inte spelar är sådant som vore brottsligt - exempelvis hets mot folkgrupp och förtal - vilket kan tolkas vara syftet. I Marmgrens artikel tycks det som att det är handlingen som är dominerande, alltså det bristande ansvarstagandet av de verksamma i musik- och mediebranschen för det material som sänds på radio med mera. Därutöver verkar även

agenten betonas i denna artikel eftersom Marmgren tycks mena att musik- och mediebranschen har ett ansvar som de inte lever upp till.

Någonting som får mycket utrymme i Marmgrens artikel är kriminalitet i sig. Bland annat nämns det att: "Gangsterrappen används också som ett verktyg av kriminella grupperingar för att markera våldskapital, hota, håna och så klart tjäna pengar." (Marmgren 2021). Med detta i åtanke kan man se kriminalitet eller kriminella som agenten i utsagan. Syftet med att skapa musik är då de tidigare nämnda anledningarna, men kan även anses ha en rekryteringsfunktion; då Marmgren nämner att fler unga i utsatta områden dras in i kriminalitet än vad som möjligtvis annars skulle vara fallet. Media som Sveriges Radio blir då ett medel som kriminella använder som plattformar för att utöva handlingar som att hota och håna andra. Scenen i detta fall skulle kunna tolkas på ett liknande sätt som i Comar Alms artikel. Fokus i Marmgrens artikel ligger dock lika mycket på kriminella grupperingar som gangsterkultur och dess ideal. En annan tolkning av scenen skulle alltså kunna vara den organiserade brottsligheten i sig som kulturen är en del av.

Där Cohen skriver om medias roll i att skapa moralpanik och hur samhället reagerar på det menar han att media kan förvärra ett problem snarare än att bidra till dess lösning. Detta menar Cohen dels handlar om att information om avvikande beteende oftast presenteras på ett högst stereotypiskt sätt. I sin tur bidrar detta till ytterligare segregering och leder till att gruppen i fråga även ser sig själv som mer avvikande, samt håller sig till andra i samma situation (Cohen 11-12). Frågan kan alltså ställas ifall det inte är så att Marmgrens artikel genom sin framställning av frågan faktiskt bidrar till att förvärra problemet snarare än att påverka på ett positivt sätt.

6.6 Vem står till skuld och vad är lösningen?

Vad som framgått ganska tydligt i den ovanstående analysen av de fem artiklarna är att de alla tycks fokusera väldigt mycket på vad Burke skulle kalla för scenen. Detta skulle vi även kunna kalla för samhället i en väldigt bred bemärkelse, samt de olika institutioner som finns i det även om de olika artiklarna har infallsvinklar som skiljer sig åt. En kan framhålla gangsterrap som skadligt för lyssnare, en annan som en väg in i kriminalitet, ytterligare en där kriminalitet menas vara en del av musikbranschen, att musiken endast skildrar vår verklighet och att fenomenet i sig inte är något nytt.

I dessa skildringar framstår individen som en nästan maktlös figur utan agens som drivs av krafter den inte har förmåga att varken påverka eller motstå. Antingen påverkas individen av kulturprodukter till den graden att den själv ägnar sig åt den typen av beteenden som skildras i gangsterrap som om det vore någon slags hjärntvätt. Individen kan även drivas till kriminalitet då det är en integral del av det varumärkesskapande som krävs för att lyckas som artist i denna genre, ett krav som uppstått till följd av efterfrågan hos publiken som artisten måste rätta sig efter; eller misslyckas. Kanske är det så att den här typen av texter blir helt naturliga för de individer som växer upp i miljöer där våld och kriminalitet är ett vanligt inslag i vardagen, som blir allt vanligare och vanligare.

Vad som lyser allra mest med sin frånvaro i de fem artiklarna är en av de frågor som kanske är mest intressanta i ett mordfall; nämligen mördaren. Nu var det vid den tid då artiklarna skrevs inte känt vem det var som mördade Einár, men oavsett vilka faktorer som må ha lett till att mordet skedde var det i slutändan någon person som drog i avtryckaren och avslutade Einárs liv. Det var inte vad man kan kalla för samhället, musikbranschen, gangsterrap eller annan kultur som tog Einárs liv, det var en annan person.

Stanley Cohen skriver att kritiskt för att förstå reaktionen till avvikande beteende både hos allmänheten och de agenter som utövar social kontroll är naturen av den information som mottas om beteendet ifråga. Vidare menar Cohen att varje samhälle har sin egen uppfattning av vad som skapar avvikande beteende, en idé om vem som typiskt utövar avvikande beteende samt att dessa uppfattningar påverkar vad som bör göras åt problemet. Cohen poängterar den roll som massmedia spelar i att definiera och forma uppfattningen av samhällsproblem, samt att en rapporteringen av en viss sorts fakta kan vara tillräcklig för att skapa oro, ångest, indignation eller panik. När dessa känslor sammanfaller med en uppfattning att vissa normer behöver försvaras; finns förutsättningarna där för att skapa nya regler eller definitionen av samhällsproblem menar Cohen. Därutöver skriver Cohen att media ägnar mycket utrymme åt just avvikande beteende och att detta kan fungera som en källa för förståelsen av de normer som finns i ett samhälle (Cohen 2002: 9-11).

I de fem artiklarna som analyserats; vilket kan det avvikande beteendet sägas vara? Till att börja med figurerar kriminell livsstil i sig som avvikande beteende i vissa av artiklarna. Ett annat avvikande beteende som lyfts fram kan sägas vara skapandet av gangsterrap som framställs på ett vis som att det bidrar till och hyllar våld och kriminalitet. Ytterligare ett avvikande beteende är vad som kan ses som två sidor av samma mynt; där antingen de som vill begränsa spridningen av gangsterrap ses som avvikande, eller där de

som inte vidtar några åtgärder för att begränsa spridandet av vissa budskap är de som avviker. Sedan kan även den efterfrågan av den här typen av kulturprodukter hos publiken ses som ett avvikande beteende.

Det blir med ovanstående i åtanke ganska svårt att säga att de analyserade artiklarna pekar ut ett särskilt beteende som avvikande, utan det finns flertalet olika problembeskrivningar. Kan dessa tänkas ha någonting gemensamt trots att de är så olika och vem eller vad är det egentligen som kan sägas avviker i sitt beteende? Som tidigare konstaterat hade de analyserade artiklarna gemensamt att de fokuserade mycket på vad som brett kan kallas för samhället och kanske är det där vi kan finna svaret på frågan om vem eller vad det är som avviker. Alexander Ceesay menade att kriminalitet som en sorts äkthetsstämpel var en viktig del i en artists varumärkesskapande i musikbranschen. Det var publikens efterfrågan av äkta gangsterrappare som drev artister till att bli kriminella. Gangsterrap som en spegling av det samhälle där den skapas var ytterligare en förklaring, frågan är då vem bär ansvaret för det samhälle vi lever i? Man skulle kunna lägga skulden på de politiker som styr landet, men i slutändan så är de endast allmänhetens representanter och har blivit valda av folket. Om folket väljer representanter som skapar ett samhälle där gangsterrappens teman är verklighet, är det då inte allmänheten som står till skuld? Den som avviker i sitt beteende kan med andra ord sägas vara allmänheten, antingen genom sin efterfrågan av kulturprodukter som skildrar den verklighet gangsterrappen gör, eller genom att bidra till skapandet av den typen av samhälle som kan ge upphov till gangsterrap.

Vad det gäller normer blir det svårt att säga någonting allt för definitivt utan att göra en undersökning av de normer som existerar i Sverige, däremot går det att säga någonting om de normer som förefaller vara rimligt att anta finns. Det tycks inte alltför kontroversiellt att säga att man som individ inte bör bidra till kriminalitet. Varken genom att efterfråga kulturprodukter där det mer eller mindre ställs krav på att artisten själv lever ett kriminellt liv, eller för den delen att lyfta fram produkter som kan anses glorifiera våld. Vidare är Sverige ett land där jämställdhet betonas mycket, att då mer eller mindre acceptera eller bidra till att det finns områden och subkulturer där våld och kriminalitet florerar kan även ses som normbrytande. Yttrandefrihet är ytterligare en sak som kan anses vara viktig i Sverige, att då försöka begränsa en viss sorts budskap får då ses som att bryta mot normer.

Så vad är då den lösning på problemet som man kan säga förmedlas av dessa artiklar? Eftersom problemet kan sägas ligga hos allmänheten är det även där man finner lösningen. Antingen bör konsumenterna sluta efterfråga en produkt där kriminalitet spelar en roll. Eller så bör de rösta på politiker som på ett eller annat sätt gör någonting åt problemet med

kriminalitet. Eller slutligen bör de helt enkelt acceptera att folk har rätt att yttra sig hur de vill; oavsett vad någon individ må tycka om budskapet.

Cohen skriver att i fallet med mordet på John F. Kennedy gick media från att rapportera om dådet till att tillgodose ett behov av tolkning. Folk ville ha en förklaring av vad som orsakade mordet, att en mening skulle ges till situationen och en sorts försäkran om att nationen skulle ta sig genom krisen. Cohen menar vidare att kommentatorer kan försöka omstrukturera och skapa mening i tvetydiga situationer genom att skapa teorier som kan förklara vad som inte kan ses som slumpmässiga händelser (Cohen 2002 s.48). Likheten mellan det Cohen beskriver och innehållet i de analyserade artiklarna är tydligt. Mordet på Einár sätts här in i ett mycket större perspektiv, där det inte bara är en enskild händelse utan är kopplad till mycket större samhällsproblem; med allt från politiska och kulturella orsaker till allmänhetens beteenden.

6.7 Vem skadas?

I sin analys av hur debatterna om heavy metal och rapmusik skilde sig åt poängterar Amy Binder att en av de främsta skillnaderna låg i vem det var som tog skada av musiken; individen eller samhället. En av anledningarna till denna skillnad som Binder pekar ut är den bredare sociala kontext där heavy metal kunde anses vara musik för vita, medan rap var musik för svarta. Vidare menar Binder att skillnaden i debatten även reflekterar skribenternas egna uppfattningar av de grupper som är involverade och representerar de olika genrerna. Det var inte bara innehållet i lätttexterna utan inbäddat i debatten var reaktioner på de demografiska skillnaderna i genrens skapare och publik. Alltså musik av och för vita medelklassungdomar eller vad som uppfattades som musik huvudsakligen av och för svarta ungdomar i storstadsmiljö. Därutöver menar Binder att rapmusik uppfattades som en mer autentisk och seriös konstform än heavy metal, samt som ett mer skrämmande och påtagligt hot mot samhället i sin helhet (Binder 1993: 754).

I vissa av de artiklar som analyserats finns det ett tydligt drag av att gangsterrap framställs som ett hot mot samhället i den mening att de bidrar till att locka fler ungdomar in i en kriminell livsstil. Men det vore nog fel att säga att någon av artiklarna framställer gangsterrap i sig som ett hot mot samhället, utan främst är det på individnivå som problemet behandlas. Frågan handlar inte så mycket om att musiken skulle bidra till något samhälleligt

förfall som en oro att de individuella lyssnare påverkas i sådan grad av gangsterrap att de möjligtvis skulle lockas till en kriminell livsstil.

De debatter Binder analyserar är därutöver mer än trettio år gamla. Medan man måhända med god anledning kunde säga att rapmusik var en genre främst av och för svarta ungdomar på den tiden - eller att det åtminstone uppfattades på det viset - är det ett perspektiv som som förefaller vara väldigt föråldrat i dag. Under de årtionden som gått har rapmusik växt till att bli en av de mest populära musikgenrerna vars publik och dess demografiska egenskaper är betydligt bredare än hur det såg ut i början av nittioalet. Kanske kan detta till viss del förklara varför debatten på ett sätt kan anses handla mer om hur individen påverkas än att vara en fråga om ett hot mot samhället. Einár var själv en vit ungdom som drogs till en kriminell livsstil åtminstone delvis på grund av musiken. Det förefaller även troligt att hans publik även utgörs av en större del vita än vad som var vanligt under den tiden Binder skriver om.

6.8 Media och gangsterrap

Aprahamian menar att genom att fokusera på de möjliga kopplingar som hiphop må ha till gängkriminalitet kan man förstärka de tendenser av våld och kriminell livsstil som finns i genren. Vidare skriver han att det inte är vanligt att artister världen över använder sig av en kriminell image i sina uppträdanden för att framstå som autentiska. Aprahamian poängterar även att gangsterrappens kommersiella framgång romantiserar myter om våld och skapar förutsättningarna för vad som krävs för att bli en framgångsrik artist i genren. Genom att konstant associera kulturen med kriminell livsstil kan den här typen av narrativ bidra till att bevara dessa destruktiva attityder och beteenden (Aprahamian 2019: 311).

Vad Aprahamian skriver om påminner mycket om intervjun med Alex Ceesay, där han poängterar vikten av att uppfattas som autentisk i sitt varumärkesbyggande som gangsterrappare. En lämplig fråga vore kanske vilken roll skribenterna av de analyserade artiklarna spelar i det här och om de genom sin gestaltning själva bidrar till bevarandet av de destruktiva beteenden och attityder de på ytan kan uppfattas vara emot. Ingen av artiklarna talar om artistens varumärke som just en image och ingenting annat, genomgående tycks de beskriva artisternas kriminella image som just äkta och autentisk. Det är kanske inte helt otänkbart att den ungdom som har drömmar om att lyckas i musikbranschen kanske läser dessa artiklar och genom dem får uppfattningen att det faktiskt är så att man måste vara

kriminell för att bli framgångsrik musiker i genren. Om det fungerade för Einár och andra artister; varför skulle det då inte fungera för de själva? Det går med andra ord att tänka sig att skribenterna av artiklarna i minst lika hög grad som artisterna i fråga bidrar till att skapa de problem som de menar sig vilja bekämpa.

7. Slutsatser

Vilka svar fann vi på de ursprungligen ställda frågorna i analysen av materialet? Om hur gangsterrap framställs och dess förhållande till kriminalitet i diskussionen varierade något. Det fanns i grund och botten två skilda meningar som framgick i de analyserade texterna; antingen att gangsterrap var en skildring av samhället, eller att musiken på ett eller annat sätt bidrog till att skapa de förhållanden som råder på vissa platser.

Vad texterna hade gemensamt var att de fokuserade väldigt mycket på vad man på ett svepande sätt kan kalla för samhället. De som bar ansvaret för förändring kan i mångt och mycket tolkas som allmänheten snarare än några enskilda individer. Inte helt häpnadsväckande framställdes gängrelaterat våld och kriminell livsstil som ett samhällsproblem som kräver åtgärd, ett problem som vi alla har en del i att lösa. Vad som skiljer de olika perspektiven åt är till stor del vad roten till problemet är; alltså huruvida vad som kan beskrivas som att samhällsproblem skapar gangsterrap, eller att gangsterrap skapar samhällsproblem.

Hur de analyserade artiklarna kan tänkas påverka hur det problem som gestaltas uppfattas varierar något, ett generellt drag förefaller vara att det är ett problem som berör oss alla. Även om frågan om gängkriminalitet främst berör de som lever i vissa områden uppfattas debatten gestalta detta som ett problem som alla borde bry sig om och försöka göra någonting åt. Problemets orsaker tycks främst pekas ut som samhälleliga eller kulturella. Antingen som att det finns utanförskapsområden där gangsterrappens teman är vardag, eller att musiken är svaret på den efterfrågan som finns hos konsumenterna, samt att musiken kan fungera som marknadsföring för kriminella.

Hur dessa problem kan lösas förefaller vara genom en förändring hos allmänheten. Det kan vara att vi arbetar för ett bättre och mer jämlikt samhälle där de utanförskapsområden där gangsterrap är verklighet försvinner. Eller så kan det vara att vi som konsument av

musik inte efterfrågar en produkt där teman om våld, kriminalitet och drogbruk figurerar. Men det kan även vara att media tar avstånd från den här typen av kulturprodukter.

Artiklarna gestaltas generellt på två olika sätt. Det ena rör samtliga skribenters uppfattning om att det finns stora problem på samhället och diskuterar i stort om vilken roll gangsterrap spelar i detta. Artiklarna är till stor del utformade som samhällskritiska sådana, men med olika fokus. I de tre artiklar som gestaltade gangsterrap negativt uppfattade vi argumenten till stor del handla om hur människor med tveksamma moraliska ståndpunkter är de som är i störst fara för exponeringen av gangsterrap. De menar att med hjälp av gangsterrapen blir de även kriminella, vilket de inte blivit om den inte fanns. I artiklarna med motsatt åsikt riktades det inte någon kritik mot artisterna, utan mot politikerna och hur samhällen misslyckats att få människor som kommit snett på rätt bana igen. Det nämns exempelvis inte kritik i någon av artiklarna gentemot gärningsmannen, utan majoriteten av kritiken består av hur politikerna och samhället misslyckats genom att hänvisa till tidigare våldsamma händelser.

Den andra gestaltningen handlar om artiklarnas oförmåga att belysa något positivt med musiken. I väldigt få stycken finner vi argument där gangsterrapen faktiskt kan bidra med något positivt i samhället, som exempelvis en utväg ur kriminalitet eller dess förmåga att hjälpa andra. Det enda undantaget vi kan se är i Al Nahers text, där hon har ett kort passage med citat från äldre rappare som lyder att hiphop är: "En ventil för de utsatta." (Al Naher 2021). Denna gestaltning verkar vara en som existerat under en längre tid. I Serouj Aprahamians artikel (2019) nämner han hur det dominanta medienarrativet länge varit att hiphop är direkt kopplat med gängkriminalitet, vilket är även är det narrativ som majoriteten av artiklarna utgår från. Även i Jonna Simas artikel som utgår till stor del utifrån narrativet att gangsterrapen inte har någon påverkan på samhället, nämns inte någonstans genres positiva sida.

I en större samhällelig kontext består fortfarande det dominerande narrativet av att gangsterrap dels är direkt kopplad till gängkriminalitet, men också uppmuntrar lyssnarna att delta i kriminellt beteende. Det finns dock studier som pekar på det motsatta; hur detta narrativ är väldigt framträdande i media men att det till stor del är överdrivet. För att unga människors tankar skall ändras angående ett visst fenomen måste först personen i fråga anses vara en förebild för unga människor (Shaw, Whitehead & Giles 2010: 587). Frågan som istället bör ställas är om gangsterrappare kan ses som förebilder till unga människor eller inte, för att därefter kunna diskutera gangsterrapens möjliga problematik istället för att förkasta

den som skadlig. Utgår vi ifrån perspektivet att genren har en nytta i samhället snarare än tvärtom kan positiva förebilder skapas istället och på så sätt påverka unga människor positivt.

8. Avslutande diskussion

För att återknyta till syftet med denna undersökning; hur hade egentligen Aftonbladet skrivit om gangsterrap efter mordet på Einár? Att det visade sig att artiklarna var övervägande negativt inställda till musiken kom som något av en överraskning då vi inledningsvis förväntade oss det motsatta. Vi hade uppfattningen att undersökningen skulle visa två tydliga utgångspunkter som de diverse artiklarna skulle utgå ifrån. En sida som är för att musiken och kriminaliteten har ett samband, samt en som är emot den uppfattningen. I viss mån visade detta sig stämma då samtliga artiklar utgick ifrån något typ av ställningstagande åt den ena sidan eller den andra. Istället för att fokusera på hur subkulturer hjälper samhället i form av integration, utanförskap och självidentifikation, läggs fokus istället hur den specifika subkulturen kan vara skadlig för både samhälle och individ.

Det vi inte kunde förutse var den övergripande gemensamma nämnare som existerade i varje artikel, nämligen sökandet efter en syndabock till varför Einár mördades. Skribenterna av de analyserade artiklarna letade med ljus och lykta efter någon eller något att rikta ett anklagande finger åt; någon eller något som var allt annat än den faktiska mördaren. Det var någon som mördade Einár, en person som dryg i avtryckaren på sin pistol den där kvällen i oktober och avslutade den unga artistens liv långt i förtid.

Det är i skrivande stund fortfarande inte känt vem den här personen är, men hade det spelat någon roll för mediedebatten om den var det? Om det vore så att personen gripits med en gång, lagförts och förhoppningsvis dömts för sitt brott, skulle debatten då uteblivit och hade allmänheten nöjt sig med ett konstaterande att nu var ärendet avklarat? Hade det räckt med tillfredsställelsen att rättvisa skipats och mördaren fått sitt straff, eller krävs det som Cohen menar någonting mer; att dådet ges en mening och sätts i ett större sammanhang? Eller är det bara så att opinionsbildare medvetet eller ej fann ett tillfälle i denna tragiska händelse att definiera samhällsproblem och forma vår uppfattning av problematiken? Medan det går att ställa många fler frågor är det emellertid en sak som framgått ganska tydligt i denna analys av Aftonbladets artiklar. Den som läser artiklarna kan lätt få uppfattningen att det är vårt samhälle och kultur som gav pistolen till Einárs mördare och drog i avtryckaren.

“I know a life of crime lead me to this sorry fate. In the end I blame society, society made me what I am.” Citatet är ur filmen *Repo Man* (1984), repliken sägs av karaktären Duke då han ligger på golvet och förblöder efter att ha blivit skjuten under ett butiksran som gick snett. Citatet illustrerar ganska väl den uppfattning läsaren av Aftonbladets artiklar möjligtvis skulle kunna få. Det är inte individens egna val som har lett dem in på en kriminell bana med tragiska konsekvenser för de själva och människorna runt om dem. Det är allt annat omkring dem, det utsatta området de bor i, den musik de lyssnar på eller marknadens tillgång och efterfrågan av musik och artister. Att hålla sig på rätt sida av lagen och att låta bli att mörda är med det här perspektivet inte den enskilda individens ansvar utan hela samhällets.

Att gangsterrapen kritiserar offentligt av exempelvis den tidigare inrikesministern och nuvarande finansministern Mikael Damberg kan minimera subkulturens positiva effekter för att istället för att möjligtvis bidra till dem. Måhända väger också uttalanden från individer som Damberg tyngre än de jämförelsevis mindre kända skribenterna Jonna Sima och Somar Al Naher, vilket kan skapa ytterligare problematik i hur Aftonbladet rapporterat om händelsen. De artiklar som diskuterar gangsterrapens negativa konsekvenser är samtliga från perspektiven av personer som möjligtvis har en större auktoritet i diskussionen; rapparen Alex Ceesay, finansminister Mikael Damberg och polisen Martin Marmberg.

Argumenten från Ceesay, Damberg och Marmberg utgår främst från deras egna värderingar och upplevelser snarare än faktabaserade grunder. Vi tolkar det som att personerna som är emot gangsterrap känner att de har hittat lösningen till varför våldet i Sverige verkar vara på uppgång. Lyssnar man på dessa argument kan det lätt att få uppfattningen att bara man begränsar den här typen av musik kommer gängkriminalitet att minska och färre skjutningar ske. De upptäckte en problematik i samhället och hittade genast sin förklaring till problemet, och gangsterrapen verkade vara närmast till hands.

Den moralpanik som uppstått kring gangsterrapen är egentligen bara ännu en i mängden av de där man menar att subkulturer och avvikande betéende är skadligt, inte bara för individer utan hela samhället. Tidigare moralpaniker har omfattat fenomen som vi idag anser vara helt normala och i vissa fall högkultur; exempelvis Jazz under mellankrigstiden, serietidningar och brädspelen *Dungeons & Dragons*. Dessa är företeelser som vi knappast ser som problematiska idag, men som förr ansågs skadliga för unga människor av olika anledningar. Nya former av subkulturer sprungna ur ungdomskultur kommer i framtiden utan tvekan skapa nya typer av moralpanik. Folk i maktpositioner kommer att ha åsikter om nya fenomen och

därmed kommer ytterligare debatter uppstå. I slutändan kommer förmodligen även dessa bli mer accepterade i takt med att ungdomen som anammat subkulturen blir äldre.

Kanske är det så att vi framåt mitten av detta århundrade kommer blicka tillbaka på gangsterrappen med samma ögon som vi ser på jazzen i dag, med beundran snarare än förfäran. Måhända kommer framtidens ungdomar att se på gangsterrappen på samma sätt som många av dem i dag troligtvis ser på jazz; som någonting mossigt mamma och pappa eller mormor och morfar lyssnar på. I takt med att ungdomskulturens evolution fortsätter kommer politiker och opinionsbildare utan tvekan att hitta något annat fenomen att peka ut som orsaken till samhällets förfall. Gangsterrap lär i vilket fall som helst inte vara det sista kapitlet i moralpanikens redan långa bok.

8.1 Framtida forskning

Det har gjorts en hel del forskning på medienarrativ, moralpanik och musikens inverkan på ungdomar. Vad som hade kunnat vara intressant för framtida forskning vore att göra en liknande studie som vår. Exempelvis om hur media skildrar ett annat mord kopplat till gangsterrap för att sedan jämföra och komma fram till möjligtvis mer precisa slutsatser. Eftersom vi endast kan utgå från det material vi analyserat och inte på andra tidningar eller andra händelser kan inte några större generaliseringar göras. En intressant idé för en framtida studie hade kunnat vara att omfatta hur media nationellt rapporterar och pratar om gangsterrapens inverkan på unga människor. Man skulle även kunna undersöka huruvida denna debatt förändrats eller ej under en längre tidsperiod.

9. Litteratur- och källförteckning

Al Naher, S. 2021. Ett råare Sverige föder en råare hiphop. *Aftonbladet*. 28 oktober. <https://www.aftonbladet.se/kultur/a/Xq485g/ett-raare-sverige-foder-en-raare-hiphop>. (Hämtad 2021-12-13).

Aprahamian, S. 2019. Hip-hop, gangs, and the criminalization of African American culture: A critical appraisal of Yes Yes Y'all. *Journal of Black Studies*. 50(3): 298–315.

Apra Malmqvist, M. 2021. Alex Ceesay: Hiphop är inte en väg ut – det är en väg in i kriminaliteten. *Aftonbladet*. 24 oktober. <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/a/XqWP8b/alex-ceesay-hiphop-ar-inte-en-vag-ut--det-ar-en-vag-in-i-kriminalite>. (Hämtad 2021-12-13).

Binder, A. 1993. Constructing Racial Rhetoric: Media Depictions of Harm in Heavy Metal and Rap Music. *American Sociological Review*. 58(6): 753–767.

Bolin, V. 2020. Så har gängvåldet förändrats i Sverige: ”En farlig kombination”. *SVT*. 24 september. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sa-har-gangvaldet-forandrats-i-sverige>. (Hämtad 2021-01-07).

Burke, K. 1945. *A Grammar of Motives*. New York: Prentice-Hall.

Comar Alm, S. 2021. Mikael Damberg (S): ”Glorifierar den här gangsterkulturen”. *Aftonbladet*. 25 oktober. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/z76Rqb/mikael-damberg-s-glorifierar-den-har-gangsterkulturen>. (Hämtad 2021-12-13).

Ehn, B. & Löfgren, O. 2012. *Kulturanalytiska verktyg*. Malmö: Gleerups.

Entman, R. M. 1993. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4): 51–58.

- Expressen. 2021. Rapparen Einar ihjalskjuten i natt. *Expressen*. 21 oktober.
<https://www.expressen.se/nyheter/krim/svenske-rapparen-einar-ihjalskjuten-i-natt/>. (Hämtad 2021-11-06).
- Hill, S. 2020. Debatten om gangsterrappen tar fart i svenska medier. *Sveriges Television*. 7 februari. <https://www.svt.se/kultur/gangsterrap>. (Hämtad 2021-11-06).
- Marmgren, M. 2021. Ni som hyllar och prisar gangsterrapparna har blod på era händer. *Aftonbladet*. 2 november.
<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/34P7oq/ni-som-hyllar-och-prisar-gangsterrapparna-har-blod-pa-era-hander>. (Hämtad 2021-12-13).
- Overington, M. A. (1977). Kenneth Burke and the Method of Dramatism. *Theory & Society* 4(1): 131-157.
- Repo Man. 1984 [film]. Regissör: Alex Cox. Los Angeles: Edge City Productions
- Shaw, R.; Whitehead, C.; Giles, D. 2010. "Crack down on the celebrity junkies": Does media coverage of celebrity drug use pose a risk to young people? *Health, Risk & Society* 12(6): 575–589.
- Sima, J. 2021. Rapmusik gör inte unga till mördare. *Aftonbladet*. 27 oktober.
<https://www.aftonbladet.se/ledare/a/G3Oyp4/rapmusik-gor-inte-unga-till-mordare>. (Hämtad 2021-12-13).
- Strömbäck, J. 2009. *Makt, medier och samhälle. En introduktion till politisk kommunikation*. Stockholm: SNS Förlag.
- Weibull, L., Wadbring, I. 2020. *Det svenska medielandskapet - Traditionella och sociala medier i samspel och konkurrens*. Stockholm: Liber.